

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 303

כ"א סיוון
תשפ"ג

פרשת שלח

דרך חיים

בהן בתי מטמוניות אם מטמינים הן את ממונם ואנו נכנסין ולא נמצא כלום נמצא דברו של הקדוש ברוך הוא בטל, אלא ילכו מרגלים לפנינו. 'ויראו לנו את הארץ' אין כתיב כאן אלא 'ויחפרו לנו', ילכו ויעמדו על מה שחפרו בארץ. כיון ששמע כן נלכד בידן שנאמר וייטב בעיני הדבר" (ילקוט שמעוני שלח תשמב). הנה דור דעה עומד ומשכנע את עצמו כי שליחת המרגלים נועד רק לקידוש שמו יתברך, ולא עמדו על טעותם ושקרם, עד אשר אפילו משה רבנו נלכד בשקרם. הלא משה רבנו ידע את תוכו של כל אדם על כל צדדי נפשו, כפי שאנו יודעים על פי הפסוק "ואתה תחזה מכל העם" (שמות יח כא) - "בהכרת פנים מכל חכמת הפרצוף שהיה משה יודע ובקי בה בהיותו שלם שבשלמים, גדול שבנביאים וחכם הרזים" (רבנו בחיי). אלא שיש לומר כי הטעות הייתה כה דקה עד שאפילו משה רבנו לא יכול היה להרגיש בה.

עם ישראל לא נהג באותה העת במידת האמת המדוייקת. ומכאן אנו למדים עד כמה עלינו להתחזק במידת האמת, לברר ולדייק בפנימיותנו להיות אנשי אמת עם עצמנו ועם זולתנו. אם אנשים גדולים שכאלה, שהיו נשיאי ישראל העם, אנשי שם, טעו בשקר המקנן בתוכם עד הסתרת הטעות

המשך בעמוד הבא

השוחד מעוור עיני חכמים ומסלף דברי צדיקים. משכך עולה השאלה כיצד בכוחנו להבחין באמת. הלא בכל דבר בו אנו מתעניינים ועוסקים כבר יש לנו 'נגיעה' לאחד מצדדי ההכרעה, ואין בכוחנו לבוא לבחון את הדברים באופן נקי לחלוטין. אלא שעלינו לדעת כי אין אותה 'נגיעה' מכסה לגמרי את האמת מעינינו. אף על פי שישנו פיתוי והטעייה לאדם להכריע כי דרך השקר היא דרך האמת, בכל זאת יודע האדם מתוכו מהי דרך האמת ואיזה דרך השקר. וזהו מחסדי הבורא שלא נתן ליצר הרע את הרשות לכסות את האמת לגמרי, עד שבכוחו של כל אדם להבחין באמת הצרופה.

כשם שנאמר בגלותם של ישראל "לא מאסתים ולא געלתים לכלתם" (ויקרא כו מד), כך גם בגלות הנפש לא נתן הקב"ה לאדם את האפשרות לאבד את דרכו לחלוטין עד שכלתה אמת מן הלב. לכן עלינו לברר לעצמנו באר היטב כי האמת היא המציאות היחידה, וכל הנדמה לה בלבד הוא השקר.

הנה מצינו אצל המרגלים: "אמר ישראל: משה רבינו נשלחה אנשים לפנינו. אמר להם: למה? אמרו לו: שכבר הבטיחנו הקדוש ברוך הוא ואמר לנו שאנו נכנסים לארץ כנען ויורשין כל טוב שנאמר ובתים מלאים כל טוב, והרי שמעו שאנו נכנסים והם עושין

העלון מוקדש לעילוי נשמת
אברהם (אנגלמן) בן משה אליהו ז"ל

הרב אריה לין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

הדקה מעיני משה רבנו, אנו צריכים עוד יותר להתפלל לזכות לברר את האמת שבליבנו. הפסוק אומר: "אמת מארץ תצמח" (תהלים פה יב), שמכח קבורת השקר בעמקה של הארץ צומחת ועולה האמת מליבו של האדם. על ידי ענוות האדם והשפלת עצמו אל הארץ זוכה האדם לראות את האמת האלקית.

מסופר כי אביר הפוסקים - השפתי כהן (הש"ך) נבחר להיות בורר בדין. פרש הש"ך את טענתו לחיזוק אחד מבעלי הדין, אך הבורר שכנגדו, שלא ידע כי מדובר בש"ך, דחה את טענתו באמרו כי לאחרונה יצא ספר - שפתי כהן על השלחן ערוך. מיד אמר הש"ך כי מכשלה זו של שכחת הדברים יצאה מתחת ידו מכח הנגיעה האישית שלו. ללמדך עד כמה מתוך נגיעה יכול האדם לסטות מדרך האמת הצרופה.

שבת שלום!

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

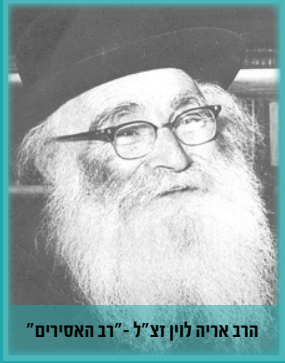
בדרכו של ר' אריה

לרגל נישואי בת הזקונים של ר' אריה, החליטו האסירים הפוליטיים להעניק לרבם שי לאות הוקרה והערצה. אספו האסירים פרוטה לפרוטה עד שקיבצו בידם 25 לירות (סכום גדול באותם הימים) ופנו למנהיג האסירים משה סגל בבקשה כי ימצא דרך להבריח סכום זה מבין חומות הכלא למסרו לרבם. רכש סגל המחאה כספית בסכום זה והעבירה לר' אריה בצירוף איחולי מזל-טוב לרגל נישואי הבת, ודברי תודה והוקרה לרבם על שכה רבות טורח הוא עבורם שלא על מנת לקבל פרס.

אולם ר' אריה לא פדה את ההמחאה מעולם. במכתב תודתו הסביר לאסירים כי רצונו שמצוה זו של ביקור אסירים ועידוד משפחותיהם תהיה שלמה בידו, ולעולם לא יסכים לפדותה בעד כל הון דעלמא. עם זאת, ביקש רשות לשמור את ההמחאה הכספית בידו למזכרת, באשר היא כה חביבה עליו, שהרי על ידה יכול הוא לחוש בכל יום מחדש עד כמה מגעת מידת הכרת-תודתם של אסיריו...

(איש צדיק היה עמ' 63)

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

קודם הקריאה בתורה מברך העולה ברכת "אשר בחר בנו". ויש לדעת כי חובת הברכות חלה על הציבור, ולכן גם אם לא שמע אחד המתפלל את ברכת העולה יוצא הוא ידי חובה בשמיעת הקריאה (אגרו"מ ד מ), והוא הדין לגבי הקורא בתורה אם לא שמע או נתן דעתו לברכת העולה, כפי שפסק דודי זקני (הר צבי א עב).

המשנה ברורה (קלט ס"ק יז) כתב כי לדעת מרן השו"ע ניתן לברך ברכה ראשונה טרם קריאה בתורה בעוד הספר פתוח, משום טרחה דבציבורא שלא להמתין לגלילתו (הגר"א). אך מרן הרמ"א כתב כי יש להסיט פניו מן הספר לשמאלו שלא יהא נראה כקורא בתורה. אך מרן המ"ב (ס"ק יט) הביא כי לדעת כמה מן האחרונים אינו נכון להסיט פניו לצידו, משום שבזה מראה כאילו אינו מברך על מה שיקרא מן הספר אלא על עניין אחר, ולכן הטוב ביותר לעצום עיניו של יסתכל בספר בשעת הברכה. ובביאור הלכה (סי' קלט) הביא כי ישנם פוסקים המורים לסגור את הספר בשעת הברכה. ולכן כל אחד ינהג כדרכו.

המנהג הוא שבשעת הברכה הראשונה כשמזכירים את המילה "תורתו" ובברכה האחרונה במילים "תורת אמת" מנענע מעט את ספר התורה (מטה משה סי' תתכד, הו"ד בחו"י ובמג"א).

טרם ברכת התורה יש לומר "ברכו את ה' המבורך" (שו"ע קלט ו), וכתבו הקדמונים כי הטעם הוא על מנת להפנות את תשומת לב השומעים אל הברכה שעתיד לברך, כפי שעושים גם בברכות קריאת שמע ובזימון שטרם ברכת המזון. אדם שלא אמר "ברכו" והתחיל את ברכת התורה, אם נזכר מיד לאחר פתיחתה במילים "ברוך אתה ה'" יאמר "למדני חקין", אך אם הזכיר את מילת "אלקינו" שוב לא יאמר "ברכו" אלא יחתום ברכתו ויחל הקורא בקריאתו, כדי שלא להפסיק בין הברכה לקריאה.

לאחר ברכת הקורא מאריך הקורא מעט באמירת "אמן" (מ"ב קמא ס"ק יז). ומרן השבט הלוי (ח צב) העיר כי מתוך ההרגל של הקורא בתורה לומר "אמן" באריכות טרם קריאתו לעתים עלול לטעות ולאמרה גם אחר ברכת עצמו, ולכן יש להיזהר בדבר שלא יענה "אמן" אלא כאשר בירך אדם אחר על הקריאה.

הרב אריה לוין זצ"ל - "דב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

האם מותר להבריק נעל בשבת כאשר הייתה צבועה כבר בערב שבת, והאם מותר להשתמש בשבת במשחה שקופה?

שאלה |

תוספת הברקה בשבת נחשבת כצביעה (הערה מהגרש"ז - שש"כ ח"ג פי"ד), ולכן ההברקה אסורה בשבת בכל אופן. וכל מה שמותר הוא להוריד אבק מהנעל בזהירות ועדינות רבה. וכן אסור השימוש במשחה שקופה כיוון שבעזרתה נראה צבע הנעל בצורה טובה יותר (מ"ב סי' שכז ס"ק יב).

תשובה |

כיצד יש לנקות כיסא מפלסטיק או מרופד המצופה בניילון ממיץ שנשפך על גביו?

שאלה |

לפי דברי מרן הגרש"ז ודו"ז הגרי"ש זצ"ל אסור לנקות כסאות אלה מלבד העברת מפית או סחבה יבשה ובמוצאי שבת להשלים את הניקיון בצורה יסודית. אבל לפי דברי האגרו"מ (יו"ד סי' עו), שמתיר לנקות בעדינות עם מעט מים, ניתן להקל ולשים מעט מים ולגרוף בזהירות באמצעות מפית או סחבה.

תשובה |

האם מותר לנקות את המזנון באמצעות מברשת במהלך השבת?

שאלה |

הדבר מותר לכתחילה כי זה לא נחשב לליבון, כי הלכלוך הינו חיצוני והמברשת סינטטית וע"כ אין חשש. אבל אם נשתמש במטלית שיש עליה חומר הדבר אסור משום שיש כאן "עובדין דחול" - התנהגות של חול ולא של שבת, וכן משום שהחומר הבלוע במטלית יוצא החוצה בשעת הניקוי ויש בזה איסור מפרק. לכן יש להקפיד לנקות עם מברשת בלבד, וגם אז יש להקפיד שלא להבריק רהיטים או הכלים בשבת (מ"ב סי' שכג ס"ק לח).

תשובה |

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

נכנסים לארץ ישראל או חוזרים לארצות?

הם יישארו עוד ארבעים שנה במדבר, ימשיכו את המסע ורק הילדים שלהם יזכו להיכנס לארץ. כל השאר לא יזכו להיכנס לארץ ישראל אלא ימותו במדבר.

ה' זוכר לטוב את מי שדיבר באמונה ולכן היחידים שיזכו להיכנס מאותם המרגלים לארץ הם יהושע וכלב, שדיברו טוב על הארץ והזכירו לכולם את הטוב והחסד שה' עשה.

האם גם לכם קרה שמישהו עזר לכם מאוד ושכחתם להודות לו?

אפשר שנסתכל מסביבנו אם אנחנו זוכרים גם כרגעים קשים, לחול ומאתגר את העזרה והמאמץ שאנא ואבא עושים בשבילנו, או חבר מהכיתה, שכן, אה שסייע לנו

גם אתם חיתם לזה?

בני ישראל במסע במדבר ומתקבלים לארץ-ישראל. מרגש, נכון?

בני ישראל חוששים מהכניסה לארץ. הם לא מכירים את המקום, לא יודעים מי גר שם ואם הארץ טובה להם. ה' מבקש ממשה לקחת שנים-עשר אנשים, אחד מכל שבט, שילכו לראות את הארץ לפני כולם, לבדוק אותה ולספר לעם עליה. משה בוחר איש אחד מכל שבט לרגל עבור בני ישראל. אחרי ארבעים יום, חוזרים המרגלים ומספרים לכולם שהארץ טובה ויש בה פירות גדולים, הם מביאים איתם אשכול ענבים גדול, כל כך גדול שצריך כמה אנשים כדי להרים אותו... רק שהם הוסיפו בסוף דבריהם שכדאי לחזור למצרים, כי זה חסר סיכוי להיכנס לארץ ולהצליח לשבת בה, משום שיש שם אנשים חזקים וגדולים מאוד, ממש גדולים - ענקים, ולא נצליח להתמודד איתם.

בני ישראל נבהלים מהסיפורים על הארץ שחיכו להגיע אליה ומתכננים לחזור למצרים.

רק שני מרגלים מנסים להזכיר לבני ישראל שאם ה' שולח אותנו לארץ הזו - אז הכל אפשרי, יהושע בן-נון וכלב בן יפונה.

לבני ישראל זה לא עוזר. הם ממשיכים לבכות ולהתלונן.

ה' אומר למשה שבני ישראל שכחו את כל הניסים שעשה איתם ביציאת מצרים ולכן הם לא יכנסו לארץ,

המשך בעמוד הבא

הרב אריה ליון זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

סיפור לאורו של ר' אריה

ר' אריה אהב ללכת הרבה לגדולי ישראל, לרבנים גדולים, כדי לזכות להיות לידם ולעזור להם אם יצטרכו או יבקשו ממנו דבר מה, וכן ללכת לידם כדי ללמוד מהדרך ארץ שלהם, מהעזרה שהם נותנים לאנשים – ההקשבה, הסבלנות, השמחה. ר' אריה נהנה לקרוא הרבה סיפורי צדיקים, אנשי-אמת וגומלי-חסדים, בתקווה שהדברים שישמע יפעלו עליו ויזכה ללכת בדרכיהם הטובים. מכל סיפור השתדל להפיק מוסר השכל, כדי שיוכל להיות כל יום טוב יותר מאתמול. והיה אומר למי ששואל: "אי אפשר להסביר לך כמה מאמץ והשתדלות אני צריך כל יום בשביל לתקן את עצמי, את המידות שלי. זה לא בא בקלות לאף אחד. צריך להשתדל ולהצליח בזה כל יום מחדש".

בואו נמשיך את האור של ר' אריה בחיים שלנו:

אפשר לחשוב עם עצמנו בכל יום, מה אנחנו יכולים לעשות טוב יותר מאתמול, לעזור יותר, להקשיב, להשתדל יותר בדברים שקשים לנו ובעזרת ה' נזכה להיות כמו ר' אריה!

שבת שלום!

שאלות על הפרשה

1. כמה אנשים שלח משה לבדוק את הארץ?
2. ממי פחדו המרגלים בארץ?
3. באיזה מדבר עברו המרגלים?
4. מי היה המרגל של שבט יהודה?
5. במה נכשלו המרגלים?
6. מה אמרו המרגלים טוב על הארץ?
7. מה הביאו איתם המרגלים?
8. מה זה דיבה?
9. מי היו המרגלים שלא חטאו?

ילדים יקרים, גם אתם יכולים לשלוח תשובות לכתיבת החיון: kids@ish-tsadik.org.il ונתנה מיוחדת תשלוח בדואר לאחד מכם.

